

PL ISSN 0079-7138

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

TOM 44

WROCLAW 1996

For the exchange write please to

Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Oddział we Wrocławiu
ul. Więzienna 6, 50-118 Wrocław, Poland

Orders regarding all publications of the Institute of Archaeology and Ethnology and should be addressed to the Institute of Archaeology and Ethnology, Polish Academy of Sciences, Al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland, fax 48-22-240100 Warsaw

The subscription rates for periodicals are (in USD or equivalent):

ARCHEOLOGIA	30
ARCHAEOLOGIA POLONA	25
ARCHEOLOGIA POLSKI	40 (2 vols)
ETHNOLOGIA POLONA	25
ETHNOGRAFIA POLSKA	40 (2 vols)
KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ	40 (4 vols)
POLISH ARCHAEOLOGICAL ABSTRACTS	25
PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY	25
SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE	20

For all non European countries plus postage (USD 3)

Payment must be made by International Money Order sent to PBK VIII O/Warszawa Nr 370028-4499 or by check payable to Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland.

CZYTELNIA

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
ODDZIAŁ WE WROCŁAWIU

P III 149

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

TOM 44

Akc. 83/94 d.

WROCŁAW 1996

DAR

Redaktor – Editor
BOGUSŁAW GEDIGA

Sekretarz Redakcji – Editorial secretary
SŁAWOMIR MOŹDZIOCH

Członkowie Komitetu Redakcyjnego – Editorial Committee members
GRZEGORZ DOMAŃSKI, LECH LECIEJEWICZ, ROMUALD SCHILD,
WOJCIECH SZYMAŃSKI, ZENON WOŹNIAK

Redaktor techniczny – Technical Editor
AGNIESZKA MATKOWSKA

TŁUMACZ – TRANSLATOR
Janusz Murczkiewicz – teksty niemieckie – German texts

EDITORIAL OFFICE: Instytut Archeologii i Etnologii
Polskiej Akademii Nauk,
Oddział we Wrocławiu
ul. Więzienna 6
50-118 Wrocław

„Przegląd Archeologiczny” is regularly listed in the International Current
Awareness Service: Anthropology, Selected material is indexed in the
International Bibliography of Social and Cultural Anthropology.

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych

Przegląd Archeologiczny © Copyright 1997 All right Reserved

All papers are copyright to their authors and to Przegląd Archeologiczny

Indexed in: IBZ – International Bibliography of Periodical Literatur
IBZ – CD ROM
IBR – International Bibliography of Book Reviews of Scholarly Literature
IBR – CD ROM

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission from the copyright owner.

Instytut Archeologii i Etnologii PAN – Oddział we Wrocławiu
Oddano do składania w październiku 1996 r.
Druk ukończono w marcu 1997 r.
Nakład: 550 egz.

SPIS TREŚCI – CONTENTS

Artykuły – Articles

- Marta POŁTOWICZ, Technologiczne aspekty wyrobów o cechach lewaluaskich ze stanowiska Kraków-Zwierzyńiec I („Punkt P” i „wykop przy bramie”) *Technologische Aspekte der Artefakte mit Levallois-Merkmalen aus der Fundstelle Kraków-Zwierzyńiec I („Punkt P” und „Grabung am Tor”) . . .* 5 35
- Andrzej MIERZWIŃSKI, Konkretyzacja modelu przemian osadniczych a problematyka demograficzna. Na przykładzie łużyckiego cyklu chronologicznego mezoregionu Sobiejuchy *Konkretisierung des Modells von Siedlungswandlungen und die demographische Problematik. Am Beispiel des Lausitzer chronologischen Zyklus der Mesoregion Sobiejuchy . . .* 41
- Vladimír HAŠEK, Ursula RÖBLER-KÖHLER, Archaeological and geophysical research of an Ancient town near Al-Ma'Abda in middle Egypt 59
- Wojciech SZYMAŃSKI, Posąg ze Zbrucza i jego otoczenie. Lata badań, lata wątpliwości *Das Standbild aus dem Zbrucz und ihre Umgebung. Jahre der Untersuchungen, Jahre der Zweifel . . .* 75 113
- Marek KRAPIEC, Jacek POLESKI, Dwa grodziska wczesnośredniowieczne w Zawadzie Lanckorońskiej i Naszacowicach – datowanie metodą archeologiczną i dendrochronologiczną *Zwei frühmittelalterliche Burgwälle in Zawada Lanckorońska und Naszacowice – Datierung mit der archäologischen und dendrochronologischen Methode . . .* 136
- Tadeusz MALINOWSKI, Instrumenty strunowe z badań archeologicznych w Polsce – przegląd znalezisk *Saiteninstrumente aus den archäologischen Untersuchungen in Polen – Überblick über die Funde . . .* 139 148

Dyskusje – Discussions

- Paul M. BARFORD, Dialektyka i dialog: Marksizm i paradygmaty w archeologii europejskiej, na marginesie książki Randalla McGuire’a 1992 „A Marxist Archaeology” *Dialectics and dialogues: Marxism and multiple paradigms in European archaeology remarks on Mc Guire, R. 1992; „A Marxist Archaeology” . . .* 149 155

Recenzje – Reviews

- Archeologia Baltica, ed. Vytautas Kazakevičius and Raymond Sidrys. 1. Western world. Baltic archeology. Burial practices. Artefacts, (Andrzej Kosicki) 161
- Harry Wüstemann, Die Dolche und Stabdolche in Ostdeutschland, (Radosław Jarysz) 162
- Corpus der Römischen Funde im Europäischen Barbaricum, Deutschland, t. 1; Bundesländer Brandenburg und Berlin, (Grzegorz Domański) 166
- Music-archaeological offprints, No. 1, Papers related to music and dance in rock art of North and West Europe, Greece, Central Asia and North America, red. Ellen Hickmann, (Tadeusz Malinowski) 167

Odkrycia – Discoveries

- Wojciech FABISIAK, Płaskorzeźba kamienna z Sobótki, woj. Wrocław 173

Kronika – Chronicle

- Mgr Stefan WESOŁOWSKI 177

The Estonian Academy of Sciences nad University of Tartu
announce
a new international journal of the humanities and social sciences

TRAMES

and
welcome contributions from any country and any scientific school.

„Trames” intends to accumulate the best scientific thought from or about the Eastern Europe and bring it to the reader in the West. The journal is prereviewed. The criteria for the acceptance of papers are the originality of ideas, weight of arguments and clarity of presentation. The editorial board will give its preference with to papers with broader theoretical attitude and a possible interdisciplinary approach. Review articles featuring the great names or events in the history of the humanities and social sciences in the Eastern Europe, and book reviews covering recent book published in or about the region are also welcome. „Trames” is published quarterly, its language of presentation is English. Further information and the style sheet for authors can be obtained from the editorial board.

EDITOR:

Martin Ehala (Tallinn)

EDITORIAL BOARD:

Jüri Allik (Tartu)

Wolfgang Drechsler (Tartu)

Priit Järve (Tallinn)

Arvo Krikmann (Tallinn)

Priit Raudkivi (Tallinn)

Jaan Ross (Tallinn)

ADDRESS: 7 Estonia Blv
Academy of Sciences Publishers
Tallinn EE 0100
Estonia

Phone: +372 (22) 454 156

Fax: +372 (2) 64 66 026

E-mail: ehala@lin.tpu.ee

With all the good intention, „Trames” aims for making the world broader to the scientists in the East as well as in the West.

Instrukcje dla Autorów

Rękopisy:

Wszystkie rękopisy powinny być drukowane na papierze A4 dobrej jakości, z podwójnym odstępem międzywierszowym i marginesami na wszystkich stronach. Maszynopisy winne być wyraźne, czyste, nadające się do czytania skanerem. Redakcja będzie wdzięczna za nadsyłanie tekstu na dyskietkach zapisanych w dowolnym formacie, najlepiej w postaci znaków ASCII. W przypadku nadesłania dyskietki prosimy tylko o jeden egzemplarz rękopisu.

Strona tytułowa winna zawierać: tytuł, nazwisko i imię autora oraz adres. Wymagane jest także załączenie abstraktu nie dłuższego niż 150 słów, na osobnej kartce papieru wraz z listą 4-5 słów kluczowych. Prosimy także o streszczenie nie przekraczające objętości 6 stron maszynopisu.

Ilustracje:

Wszystkie ilustracje winne być oznaczone jako tablice lub ryciny. Rysunki winny być przedstawione wyraźną czarną kreską umożliwiającą łatwą reprodukcję. Prosimy także o czytelne fotografie.

Przypisy:

Odnośniki do literatury winny być w miarę możliwości umieszczone w tekście. Powinny zawierać nazwisko autora, datę publikacji i numery stron, np. (KARA 1994, 38). Jeżeli praca ma więcej autorów: (Hensel et al. 1969). W przypadku liczniejszych odnośników należy zamieścić prace w kolejności chronologicznej (Bochnak 1938; Kozieł, Fraś 1979, 68-75; Firlet, Pianowski 1984, 228-231). Bibliografia winna być zamieszczona na końcu tekstu wg podanego niżej wzoru. Numery stron prosimy zamieszczać w postaci skróconej, np. 56-9, 145-9.

Przykłady zapisów biograficznych:

– artykuły w czasopiśmie:

KASZEWSKA E.

1975 *Wielookresowe cmentarzysko ciałopalne w Zadowicach, pow. Kalisz*, „Sprawozdania Archeologiczne”, T. 27, 141-164.

– monografia:

KOSTRZEWSKI J.

1913 *Wielkopolska w czasach przedhistorycznych*, Poznań

– artykuły w pracy zbiorowej:

SKUBISZEWSKI P

1976 *Romańska płyta nagrobna w Trzemesznie i symbolika nagrobków z krzyżami procesyjnymi*, (w:) *Ars una*, Poznań 1948.

Adres redakcji:

Redakcja „Przeglądu Archeologicznego”

Instytut Archeologii i Etnologii PAN – Oddział we Wrocławiu,

ul. Więzienna 6

50-118 Wrocław, Poland

Instructions to Authors

Manuscript:

All manuscripts must be typed on good quality A4 paper, double spaced throughout, generous margins on all sides.

Two copies of the manuscript should be submitted. All copies must be dark, sharp and clear to allow computer scanning. IBM standard computer diskettes are required, preferably with texts stored as plain ASCII chains.

The title page should contain: the article title, authors's name and address. An abstract is to be provided, preferably no longer than 150 words, typed on a separate sheet of paper and accompanied with a list of 4-5 words.

The summary not exceeding 6 printed pages should be submitted.

Illustrations:

All illustrations and diagrams other than Plates are to be considered as Figures. Line drawings should be drawn in such form as to permit reproduction without retouching or redrawing. Photographs should be unmounted glossy enlargements showing clear details.

References:

Lists of references are to be unnumbered and in alphabetical order. They should be listed at the end of the paper and referred to in the text by the author's surname, date of publication and number of page, e.g. (Kara 1994, 38), in the footnotes: (KARA 1994, 38). If more than three authors: (Hensel et al. 1969). Multiple references; (Bochnak 1938; Kozieł, Fraś 1979, 68-75; Firlet, Pianowski 1984, 228-231) i.e. chronological order, no commas between name and year. Minimum numbers for pages should be used, e.g. 56-9, 145-9. Footnotes should be avoided.

Examples:

– journal article:

KASZEWSKA E.

1975 *Wielookresowe cmentarzysko ciałopalne w Zadowicach, pow. Kalisz*, „Sprawozdania Archeologiczne”, vol. 27, 141-164.

– book:

KOSTRZEWSKI J.

1913 *Wielkopolska w czasach przedhistorycznych*, Poznań.

– contribution to a book:

SKUBISZEWSKI P.

1976 *Romańska płyta nagrobna w Trzemesznie i symbolika nagrobków z krzyżami procesyjnymi*, (in:) *Ars una*, Poznań 1948.

Manuscript address:

**Redakcja Przeglądu Archeologicznego
Instytut Archeologii i Etnologii PAN – Oddział we Wrocławiu,
ul. Więzienna 6
50-118 Wrocław, Poland**

101-

**PRICE LIST
OF THE MONOGRAPHS & PERIODICALS
PUBLISHED BY THE INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY AND ETHNOLOGY
POLISH ACADEMY OF SCIENCES**

MONOGRAPHS:

1. B. Balko, Kultura przeworska w międzyrzeczu Wisły, Pilicy i Iłżanki (The Przeworsk culture in the Region between Wisła, Pilica and Iłżanka Rivers; Summary in German), Warszawa 1991 20 \$ US
2. H. Dobrzańska, Osada z późnego okresu rzymskiego w Igołomi, woj. krakowski (The Late Roman Settlement at Igołomia, Cracov Province; summary in English) Part I – Materials, Wrocław 1990 20 \$ US
3. H. Dorżańska Part II, Kraków 1990 20 \$ US
4. A. Janceczek, Osadnictwo pogranicza polsko-ruskiego. Woj. białskie od schyłku XIV do początku XVII wieku (Settlement of the Polish-Ruthenian Borderlands. Belz Voivodeship from the Late 14th to Early 17th Centuries; summary in German), Warszawa 1993 30 \$ US
5. S. Kadrow, Iwanowice. Stanowisko Babia Góra cz. I. Rozwój przestrzenny osady z wczesnego okresu epoki brązu (Iwanowice. Babia Góra Site. Part I. Spatial evaluation of an Early Bronze Age Settlement; summary in English), Kraków 1993 20 \$ US
6. S. Kadrow A. & J. Machnik, Iwanowice. Stanowisko Babia Góra cz. II. Cmentarzysko z wczesnego okresu epoki brązu (Iwanowice. Babia Góra Site. Part II. The Early Bronze Age Cemetery; summary in English), Kraków 1993 20 \$ US
7. E. Kowicka, Dwór „najrzędniejszego w Polsce magnata” (The Court of „the Most Prosperous Magnate in Poland”; summary in English), Warszawa 1993 20 \$ US
8. A. Kulczycka-Leciejewiczowa, Osadnictwo neolityczne w Polsce południowo-zachodniej. Próba zarysu organizacji przestrzennej (Neolithic Settlement System in South-Western Poland. An Outline of the Spatial Organisation; summary in English), Wrocław 1994 25 \$ US
9. J. Maik, Tekstylia średniowieczne z wykopalisk w Opolu (Early Medieval Textiles from Excavations in Opole, summary in German), Warszawa 1991 15 \$ US
10. U. Maj, Stradów I, stanowisko I. Część I – Ceramika wczesnośredniowieczna (Stradów I, Site 1. Part – The Early Medieval Pottery; summary in German), Kraków 1990 15 \$ US
11. E. Mazur, Warszawskie Spółdzielnie Mieszaniowe 1921-1939 (The Warsaw Housing Co-operative 1921-1939; summary in English), [sept. 1993]
12. A. Mierzwiński, Przemiany osadnicze społeczności kultury lużyckiej na Śląsku (The Settlement changes of the Lusatian Culture Communities in Silesia), Warszawa 1994 25 \$ US
13. A. Niewęgłowski, Cmentarzysko kultury przeworskiej w Garwolinie, woj. siedleckie (The Przeworsk Culture Cemetery in Garwolin, Siedlce Voivodeship; summary in German) Warszawa 1991 15 \$ US
14. Ł. Okulicz-Kozaryn, Finowie Zachodni (Western Finns; summary in English) 25 \$ US
15. J. Ostojca-Zagórski, Mezoregion Sobiejujuchy na Pałukach. Dynamika procesów zasiedlania w starożytności (The Mesoregion of Sobiejujuchy in the Pałuki Area. The Dynamics of Settlement Processes in Ancient Time; summary in English German), Żnin 1993 20 \$ US
16. E. Tryjarski, Kultura Ludów tureckich w świetle przekazu Mahmuda z Kaszgaru [XI w.] (The Culture of the Turkish People in the Relation of Mahmud of Kashgar, 11th Century), Warszawa 1993 25 \$ US
17. I. Turnau, History of Dress in Central and Eastern Europe from the Sixteenth to the Eighteenth Century, Warszawa 1991 25 \$ US
18. I. Turnau, History of Knitting Before Mass Production, Warszawa 1991 25 \$ US
19. I. Turnau, Ubiór narodowy w dawnej Rzeczypospolitej (National Costume in the Ancient Poland; summary in English), Warszawa 1991 25 \$ US
20. P. Urbańczyk, Medieval Arctic Norway, Warszawa 1992 30 \$ US
21. Uzbrojenie w Polsce średniowiecznej 1350-1450 (Arms and Armour in medieval Poland 1350-1450; summary in English) [ed. A. Nadolski], Łódź 1990 25 \$ US
22. Lokalne ośrodki władzy państwowej w XI-XII wieku w Europie środkowo-wschodniej (Local State Power Centres in Middle East Europe in 11th-12th Centuries; summary in German) [ed. S. Moździoch], Wrocław 1993 25 \$ US

THE LIBRARY OF POLISH ETHNOGRAPHY

23. Vol. 44, M. Drozd-Piasocka, Ziemia w społeczności wiejskiej. Studium etnograficzne wsi południowo-wschodniego Mazowsza (Land in the Rural Community. A Study of the Villages of South-East Mazovia. Late 19th and 20th Centuries; summary in English), Warszawa 1991 15 \$ US
24. Vol. 45, J. Kąbzińska-Stawarz, Games of Mongolian Shepherds, Warszawa 1991 20 \$ US
25. Vol. 46, J. Kowalska, Tree of Life Dance. Cultural Universals in Motion, Warszawa 1991 20 \$ US

BIBLIOTHECA ANTIQUA

26. Vol. XXII, M. Nowicka, Le portrait dans le peinture antique, Warszawa 1993 30 \$ US

POLISH ARCHAEOLOGICAL RESEARCH

27. Vol. 30, E. Kempisty, Z. Sulgostowska, Osadnictwo paleolityczne mezolityczne i paraneolityczne w rejonie Woźnej Wsi, woj. łódzkie (Palaeolithic, Mesolithic and Paraneolithic Settlement System in the Region of Woźna Wica, Łódź Voivodeship; summary in English), Warszawa 1991 20 \$ US
28. Vol. 31, Sandomierz. Badania 1969-1973 (Sandomierz. Field Seasons of 1969-1973) [ed. S. Tabaczyński] vol. 1 30 \$ US

STUDIES AND MATERIALS IN THE HISTORY OF MATERIAL CULTURE

29. Vol. LXII, D. Główna, Gospodarka w dobrach płańskich na Mazowszu w XVI-XVIII w. (Management of Polish Lands in Mazovia in the 16th to 18th Century; summary in English), Warszawa 1991 20 \$ US
30. Vol. LXI, A. Pośpiech, Pułapka oczywistości. Pośmiertne spisy ruchomości szlachty wielkopolskiej w XVII wieku (The Trap of Obviousness. Posthumous Inventories of Moveable Property of the Wielkopolska Nobility in the 17th Century; summary in English), Warszawa 1992 20 \$ US

PERIODICALS:

ARCHAEOLOGIA POLONA (in English)

The Polish archaeological annual journal intended for an international audience. Its main purpose is to present a wide range of various approaches to the most important problems of contemporary archaeology. The editorial policy is to produce monothematic volumes. each 25 \$ US

ARCHEOLOGIA

(in English, French, German, Polish with English abstract)

The annual edited since 1947. It deals with classical archaeology and the ancient culture. Its aim is to present general studies, field reports, publications of finds and monuments, reviews. each 30 \$ US

ARCHEOLOGIA POLSKI (in Polish with English abstract, German, English)

Semi-annual published since 1957. It publishes original studies on the archaeology with special concern of Polish lands until 14th century, on methods and methodology of research, discussions and polemics. each 20 \$ US

35, 36 Vols. XXXV/1990, iss. 1 & 2 40 \$ US

37. Vol. XXXVI/1991, iss. 1/2 double iss.

ETHNOLOGIA POLONA (in English)

The annual published since 1975. It includes materials written by Polish and foreign scholars. 25 \$ US

38. VI. 15/16 (1991)

ETNOLOGIA POLSKA

„Polish Ethnology” is a semi-annual. It publishes on Polish, world and general subjects, the last volume XXXVI/2 is devoted to Quincentenary of discovery of America. each 20 \$ US

39, 40, 41, 42 Vols. XXXV, iss. 1 & 2 (1991), XXXVI, iss. 1 & 2 (1992)

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ (in Polish with English, German and French summaries)

„History of Material Culture Quarterly” is a scientific journal published by the Institute. It presents the issues connected with the history of Polish and European civilisation from its dawn to the 20th century, from the point of view of archaeology and social history. It discusses the most interesting interdisciplinary problems. „Quarterly” publishes texts concerning the history of craft, industry and agriculture, history of material culture, industrial archaeology and other fields. per year 40 \$ US

43-51 Vols. XXXIX, iss. 1-4 (1991); XL, iss. 1-4 (1992); XLI, iss. 1-4 (1993)

POLISH ARCHAEOLOGICAL ABSTRACTS (in English)

The annual of the Institute published since 1972. It contains short summaries of works concerning archaeology, published in Poland 25 \$ US

52, 53 Vols. 19 (1991) & 20 (1993)

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY („Archaeological Review” – in English, German, Polish)

The annual of the Institute founded in 1919 publishes studies on the archeology with special concern of Polish archaeological research. It contains approximately 180 pages presenting general studies publications of finds and monuments, reviews; includes drawings, maps and photographs. each 25 \$ US

54, 55, 56 Vols. 38 (1991), 39 (1992), 40 (1993), 41 (1994)

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE („Archaeological Reports” – in Polish summaries in English)

The annual of the Institute, contains field reports publication of archeological finds and monuments in Poland. each 20 \$ US

57, 59, 59 Vols. XLII (1990), XLIII (1991), XLIV (1992), XLV (1993)

Orders should be sent to:
**INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN
POLAND
Al. Solidarności 105
00-140 WARSZAWA
Tel./Fax (48 22) 24-01-00
Mrs Alina Nowak
Payment by Bank Transfer:
POWSZECHNY BANK KREDYTOWY S.A. VIII/O. Warszawa
the bank account of
INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN, no 370028-4499**

P III 272

INSTYTUTE OF ARCHAEOLOGY AND ETHNOLOGY
POLISH ACADEMY OF SCIENCES

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

VOL. 44

IAE
PAN